

Životné jubileá

K okrúhlemu jubileu RNDr. Viery Banásovej, CSc.

Príležitosť tohtoročného životného jubileá Vierky Banásovej si dovoľím využiť na opísanie skúseností a osobných spomienok z obdobia našej zaujímavej a plodnej spolupráce. S Vierkou sme boli dlhoročné kolegyne, každá vo svojej špecializácii, na Oddelení geobotaniky, resp. Oddelení fyziológie rastlín Botanického ústavu SAV. Vďaka Vierkinej iniciatíve sa z nás stali blízke spolupracovníčky na niekoľkých projektoch.

Spolupráca sa začala kontaktom Vierky ako odborníčky na vegetáciu lokalít s vysokým obsahom ťažkých kovov po banskej a hutníckej činnosti, s profesorkou viedenskej univerzity Irene Lichtscheidlovou, odborníčkou na špičkové mikroskopické techniky, ktorými skúmala odpovede rastlinných buniek na rôzne vplyvy prostredia. Obidve vedkyne prejavili záujem o spoluprácu s cieľom

spojiť poznatky o rastlinných spoločenstvách a ekologických podmienkach prirodzených lokalít zaťažených nadmerným obsahom ťažkých kovov s poznatkami o mechanizmoch tolerancie a adaptácie rastlín na stresové podmienky v týchto lokalitách. Vierka svojím typickým zanietením pre rozšírenie a obohatenie vedeckých poznatkov presvedčila mňa a rovnako aj kolegyne a kolegov z Oddelenia fyziológie rastlín, aby sme sa popri svojom vedeckom zameraní zapojili do tejto spolupráce s ústredným názvom „Rastliny z lokalít znečistených ťažkými kovmi: špecifické rastlinné spoločenstvá a ich štruktúrne a fyziologické adaptácie“. Podporu sme získali od organizácie SAIA, z programu „Akcia Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní“ (2004 a 2005), z projektov agentúry VEGA (2005 až 2010), čiastočne z projektu APVV (2007 – 2009) a z rakúskych fondov „Hochschuljubiläumsfonds der Gemeinde Wien“.

Na začiatku bola intenzívna príprava spoločných projektov a exkurzií na vybrané lokality v Rakúsku a na Slovensku. Pri výbere slovenských lokalít a rastlinných druhov bol neoceniteľný vklad rozsiahlych vedomostí a presných dát, ktoré Vierka získala svojou predchádzajúcou výskumnou prácou. S rakúskymi partnermi, ich študentmi, s doktorandmi z Botanického ústavu a z Katedry fyziológie rastlín PriFUK, sme navštívili lokality perspektívne pre náš výskum. Vierka ku každej lokalite poskytla informácie o histórii banskej činnosti a o charaktere lokality. Spoznali sme rastlinné spoločenstvá na desiatich lokalitách s haldami po ťažbe kovov v regiónoch stredného a východného Slovenska. Obdivuhodné pre mňa boli nielen výber lokalít, ale aj Vierkina suverénna navigácia do vybraného cieľa, často po cestách bez špeciálneho značenia. To tiež svedčí o Vierkinom prehľade a jej vedomostiach o navštívených lokalitách. Navyše, pri každej spoločnej exkurzii pripravila návštevu historicky, umelecky alebo prírodopisne cennej pamätihodnosti. Podobne sme ďalších šesť lokalít spoznávali v Rakúsku. Všade sme nachádzali rastlinné druhy zaujímavé a perspektívne pre naše projekty. Odoberali sme vzorky pôdy, zbierali rastliny a semená pre „mikrohabitaty“ v záhrade nášho ústavu. Na pracovisku Seibersdorf Laboratories sme niektoré vzorky pripravili pre analýzy kovov v pôdach a v rastlinnom materiáli.

Ako experimentálne druhy sme vybrali pseudometalofyty – tolerantný druh *Arabidopsis arenosa*, hyperakumulátor kovov *A. halleri*, vytvárajúce populácie na kontrastných stanovištiach – s kontaminovanou pôdou a s pôdou s podlimitným obsahom sledovaných kovov, a tiež citlivý druh *A. thaliana* rastúci len na nekontaminovanej lokalite. Takýto materiál predstavoval mimoriadne vhodný objekt štúdia. Mali sme k dispozícii jedince vystavené stresu z nadbytku ťažkých kovov a ako kontrolné bez tohto stresu. Mohli sme tak porovnať stratégie troch druhov rodu *Arabidopsis* a charakterizovať ich štruktúrne a fyziologické vlastnosti pri nadbytku vybraných ťažkých kovov (Zn/Pb, Cu). Na Vierkin podnet sme podobným spôsobom charakterizovali ďalší tolerantný druh, *Rumex acetosella*, rastúci na rovnakých lokalitách.

Výsledky sme pripravovali do publikácií často dlho do večerných hodín ešte v starom Botanickom ústave. V našich textoch vedela Vierka vychytať aj tú najmenšiu chybičku. Pre jej neúnavnú aktivitu v príprave rukopisov bolo príznačné, že väčšinou, len čo bol jeden článok odoslaný do tlače, Vierka už priniesla koncept ďalšieho článku. Prínosom našej práce sú komplexné poznatky o špecifickej vegetácii starých hálb bohatých na ťažké kovy, o štruktúre pôdy a obsahu kovov v pôde, o ich príjme, akumulácii v koreňoch a translokácii do listov, o mechanizmoch ich tolerance na bunkovej úrovni aj z hľadiska rastu primárneho koreňa a vývinu koreňového systému. Porovnanie týchto parametrov pri dvoch druhoch, *Arabidopsis arenosa* a *Rumex acetosella* na pôdach s vysokým obsahom Zn oproti Cu je spracované v kapitole (Banášová et al. 2012) knižnej publikácii editorov E. Kotha, A. Varma, vydavateľstva Springer. Kapitola poskytuje prehľad našich metodických prístupov a komplex výsledkov, ktoré spolu s ďalšími publikovanými článkami svedčia aj o splnení cieľov spolupráce iniciovanej Vierkou a Irene Lichtscheidlovou.

K diskusií o výsledkoch sa riešitelia a prizvaní odborníci z iných inštitúcií z obidvoch krajín priebežne stretávali na seminároch na viedenskej univerzite a u nás v smolenickom zámku KC SAV. Seminára sa stretli so záujmom nielen u kolegov z Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave, ale aj z univerzít v Košiciach, Zvolene, Nitre a z dvoch viedenských univerzít. Naše výsledky sme prezentovali aj na domácich a zahraničných vedeckých podujatiach.

Počas trvania našej spolupráce som nadobudla nielen zaujímavé poznatky, ale aj výnimočné osobné skúsenosti a dojmy. Do našich lokalít bolo treba chodiť opakovane, aj mimo slovensko-rakúskych exkurzií. Pokiaľ bol náš cieľ stredné Slovensko, náš tím prijal moje pozvanie ubytovať sa na chalupe v Štiavnických Baniach s nie veľmi luxusným vybavením. Vierka však každému pohotovo vysvetlila, aká vzácnosť je prebývať v starom, 200-ročnom baníckom dome. Tešilo ma, že všetci súhlasili a nevyskytli sa ani žiadne sťažnosti. Vierka nevynechala ani jednu akciu a vždy zdôrazňovala význam účasti mladých kolegov. K pohode na každom výjazde a tiež vo vzťahu mladých spolupracovníkov k nám starším iste prispela Vierkina dobrá nálada, nekonečný optimizmus a úsmev na tvári.

Osobne Ti, Vierka, ďakujem, že si ma prehovorila k zaujímavej spolupráci a k poznaniu, že hodnotné experimentálne výsledky je možné získať aj na rastlinách z prirodzených stanovišť, nielen na vyšľachtených modeloch pestovaných v prísne kontrolovaných laboratórnych podmienkach. Mala si pravdu, že aj pre fyziológov je spoznávanie experimentálnych objektov v konkrétnych prirodzených podmienkach prínosom. Vďaka som Ti aj za príležitosť navštíviť pre mňa nepoznané miesta a kúty Slovenska v krásnom prírodnom prostredí a to aj naprieč haldami bohatými na kovy, ale so zaujímavou vegetáciou. Právom môžeš považovať za úspech Tvoj všestraný vklad k riešeniu spoločných slovensko-rakúskych projektov, k ich vedeckým výsledkom a k priateľským ľudským vzťahom. V istom zmysle by si mohla nadšenie a pekné spomienky nás všetkých zúčastnených na úspešné obdobie našej spolupráce prijať ako zaslužенú odmenu a dar-

ček k Tvojím okrúhlym narodeninám. Prajem Ti, iste aj v mene členov našich pracovných tímov, dobré zdravie, ešte veľa krásnych zážitkov v prírode, na vašej chalupe, pri krásnej hudbe, ktorú máš tak rada a najmä v rodinnom kruhu.

MILADA ČIAMPOROVÁ

Zoznam publikovaných článkov, ktoré vyplynuli zo slovensko-rakúskej spolupráce:

- Banášová, V., Horak, O., Čiamporová, M., Nadubinská, M. & Lichtscheidl, I. 2006. The vegetation of metalliferous and non-metalliferous grasslands in two former mine regions in Central Slovakia. *Biologia (Bratislava)* 61/4: 433–439.
- Banášová, V., Horak, O., Nadubinská, M., Čiamporová, M. & Lichtscheidl, I. 2008. Heavy metal content in *Thlaspi caerulescens* J. et C. Presl growing on metalliferous and non-metalliferous soils in Central Slovakia. *Int. J. Environ. Pollut.* 33 (2/3): 133–145.
- Čiamporová, M., Staňová, A., Ďurišová, E. & Banášová, V. 2009. Root anatomy and growth of three *Arabidopsis* species differing in their heavy metal tolerance. In Himmelbauer, M., Loiskandl, W. (eds), RootRAP, 7th ISRR Symposium Root Research and Applications, BOKU Wien, September 2009, p. 1–2.
- Staňová, A., Banášová, V. & Čiamporová, M. Stratégie dvoch druhov rodu *Arabidopsis* pri nadbytku ťažkých kovov. 2010. *Bull. Slov. Spoločn.* 32 Suppl. 2: 237–243.
- Staňová, A., Ďurišová, E., Banášová, V., Gurinová, E., Nadubinská, M., Kenderešová L., Ovečka M. & Čiamporová M. 2012. Root system morphology and primary root anatomy in natural non-metalliferous and metalliferous populations of three *Arabidopsis* species differing in heavy metal tolerance. *Biologia (Bratislava)* 67: 505–516.
- Banášová, V., Ďurišová, E., Nadubinská, M., Gurinová, E. & Čiamporová, M. 2012. Natural Vegetation, Metal Accumulation and Tolerance in Plants Growing on Heavy Metal Rich Soils. In Kothe, E., Varma, A. (eds), Bio-Geo Interactions in Metal-Contaminated Soils. *Soil Biology* 31, Springer-Verlag Berlin Heidelberg, p. 233–250.
- Kenderešová, L., Staňová, A., Pavlovkin, J., Ďurišová, E., Nadubinská, M., Čiamporová, M. & Ovečka, M., 2012: Early Zn²⁺-induced effects on membrane potential account for primary heavy metal susceptibility in tolerant and sensitive *Arabidopsis* species. *Annals of Botany* 110: 445–459.
- Čiamporová, M., Staňová, A., Ďurišová, E. & Banášová, V. 2015. Tissue organization and cell ultrastructure in the roots of three *Arabidopsis* species grown at different zinc concentrations. *Mod. Phytomorphol.* 7: 67–74.
- Čiamporová, M., Nadubinská M., Banášová, V., Ďurišová E., Zelinová, V., Horak, O., Gruber, D. & Lichtscheidl, I. K. 2021. Structural traits of leaf epidermis correspond to metal tolerance in *Rumex acetosella* populations growing on metal-contaminated soils. *Protoplasma* 258: 1277–1290.

Marica Zaliberová jubluje

V októbri oslávi naša Marica osemdesiatku! Je to asi pre nás všetkých poriadne prekvapenie, na nej totiž vek vôbec nevidieť. Už desaťročia vyzerá stále rovnako: štíhlo, energicky, odhodlane.

Je to stále tá istá Marica, ktorá ma v roku 2001 vzala „na milosť“ a stala sa vedúcou mojej diplomovej a neskôr aj dizertačnej práce – a to aj napriek tomu, že obe moje témy nemali takmer nič spoločné s jej doménou – synantropnou a pobrežnou vegetáciou. Až neskôr som pochopila, aké to muselo byť pre ňu „vystúpenie z komfortnej zóny“ a koľko energie vynaloženej navyše ju to stálo. Našťastie, vždy vedela elegantne zdolať výzvy, čo bolo jednoznačne na môj veľký prospech.

Odhladnuc od množstva vecí, ktoré som sa od nej naučila po vedeckej stránke, bola pre mňa inšpiratívna aj iným spôsobom. Mala som možnosť zblízka sledovať, ako pracuje a ako dokáže spájať svoju prácu s osobným životom. Sme v mnohom odlišné, a preto bolo pre mňa úžasné sledovať, aké efektívne sú jej životné stratégie a inšpirovať sa nimi. Aj dnes si v mojich početných „chvíľach chaosu“, keď som zahľtená množstvom rôznorodých povinností a mozog mi začne „pretáčať naprázdno“, snažím vybaviť, ako by asi postupovala ona v mojej situácii. Marica zdoláva veľké úlohy pomocou stratégie horského nosiča: sústredene krok za krokom, deň za dňom po malých kúskoch vpred. Vytrvalosť je jej popredná devíza.

Podnetné je pre mňa aj to, ako nikdy nezabúda na malé radosti, venuje pozornosť detailom, ktoré skrášľujú všedný deň. Nepovažuje to za stratu času, lebo tieto drobnosti koniec-koncov pomôžu vytvoriť podmienky na to, aby bola schopná odvieť perfektný výkon. Váza s kvetmi a miska s orieškami a sušeným ovocím nikdy nechýbali na jej konferenčnom stolíku v pracovni, pri ktorom v pohodlnom kresle dlhé hodiny čítala a revidovala texty. Práce, ktoré publikovala, boli naozaj stokrát skontrolované a bez jedinej chybičky. Aj v teréne si vedela zabezpečiť aké-také pohodlie dokonca i v tom najhoršom počasí: termoska s kvalitnou kávou, podložka na sedenie, naozaj zdravý obed, vreckový nožik či veci na prezlečenie boli vždy poruke. Aké jednoduché – ale pre mňa, človeka odpojeného od svojich fyzických potrieb, to bolo ako z iného vesmíru. Dodnes to po nej takto opakujem.

A napokon, vážim si, že Marica rázi teóriu, že „keď niečo nevieš, nestráčaj čas a opýtaj sa toho, kto vie“. Riadiac sa týmto heslom mi v správny okamih pomohla nakontaktovať sa na tých správnych ľuďoch. Priznať nevedomosť môže byť v našom vedeckom prostredí občas riskantné, mohli by sme mať skôr sklon „predstierať, že vieme“. Lenže pre Maricu je pravdivosť dôležitejšia ako imidž. Vďaka tomu sa jej dodnes nebojím zavolať a poradiť sa s ňou, keď ma čakajú dôležité rozhodnutia.

Výpočet Maricinych vedeckých výstupov a fundované zhodnotenie jej prínosu už urobili iní, napr. kolega Ivan Jarolímek (Jarolímek, I. 2016. Bull. Slov. Bot. Spoločn., 38/1: 109–122). Preto ja som si dovoľila len týchto niekoľko osobných postrehov. Marica je už zopár rokov na dôchodku, venuje sa teraz iným aktivitám, no stále je užitočná tam, kde práve je. Stretávame sa málo, preto sa veľmi teším na septembrovú exkurziu pre jubilantov, ktorú organizuje SBS na Podunajsko, aby som jej mohla osobne zablahoželať. Budeme sa spolu tešiť z prírody, spomínať, smiať sa a bude nám spolu dobre. Veď o to vlastne ide, no nie? Marica, všetko najlepšie!

DANIELA DÚBRAVKOVÁ

K životnému jubileu RNDr. Milady Čiamporovej, CSc.

V najbližších dňoch budeme mať príležitosť vzájomne sa stretnúť a osláviť spolu s p. doktorou Miladou Čiamporovou milú udalosť, ktorou je 80-te výročie jej narodenia. RNDr. Milada Čiamporová, CSc., ako dlhoročná pracovníčka Botanického ústavu SAV a v súčasnosti emeritná členka kolektívu pracovníkov Oddelenia experimentálnej biológie rastlín Botanického ústavu Centra biológie rastlín a biodiverzity SAV v Bratislave, zanechala nezabudnuteľnú stopu na našom pracovisku. Už od mladosti inklinovala k prírode, či už v okolí Bratislavy, odkiaľ pochádza, ale aj v iných častiach Slovenska, napríklad v okolí jej obľúbenej Banskej Štiavnice. Po štúdiu biológie a chémie na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave sa jej osudovým pracoviskom stal vtedy novovzniknutý Botanický ústav SAV, ktorému ostala verná až dodnes. Pod vedením Dr. Márie Luxovej sa dostala bližšie k tajom botanickej mikrotechniky a neskôr sa stala špecialistkou v rastlinnej elektrónovej mikroskopii, ktorá predstavovala v tom čase modernú a dynamicky sa rozvíjajúcu vednú disciplínu. Počas svojho vedeckého pôsobenia sa jej podarilo získať veľmi cenný súbor informácií a poznatkov o procesoch diferenciácie rastlinných buniek, ako aj o vplyve abiotických stresov na rast a vývin rastlín a organizáciu rastlinných pletív a buniek. V posledných rokoch aktívnej práce sa venovala aj štúdiu metalofytov v spolupráci s nedávnou jubilantkou, RNDr. Vierkou Banášovou, CSc. a prof. Irene Lichtscheidl z Univerzity vo Viedni. Počas svojho pôsobenia získala pani doktorka Čiamporová veľa rôznych ocenení aj od našej spoločnosti, napr. Holubyho medailu (1992), Čestné členstvo (2006), ako aj viaceré ocenenia od svojej domácej inštitúcie, napr. Striebornú plaketu SAV (1996). Pred niekoľkými týždňami pani doktorka tiež prebrala z rúk predsedu SAV ocenenie za celoživotnú prácu vo forme pozdravného listu pri príležitosti jej životného jubilea. V mene Slovenskej botanickej spoločnosti, ako aj všetkých kolegov z Centra biológie rastlín a biodiverzity SAV a Katedry fyziológie rastlín Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave, p. doktorke Čiamporovej srdečne blahoželám pri príležitosti jej životného jubilea, úprimne sa jej chcem poďakovať za jej prínos k rozvoju fyziológie rastlín na Slovensku a na našom ústave, za jej ochotu vždy pomôcť a jej ľudský prístup, ako aj popriať jej veľa zdravia, síl a životného optimizmu do ďalších dní.

MAREK VACULÍK

P. Dr. Čiamporová spolu s rodinou, kolegami a priateľmi pri preberaní pozdravného listu od vedenia SAV v septembri 2025.

K životnému jubileu Mgr. Elenky Smetanovej

*„Vy, ktorí milujete kvetiny,
ste iste ľudia čistého srdca.*

*A vy, ktorí máte v srdci temný kút,
zaobrajte sa rastlinami, aby ste boli dobrí.“*

Nehemiah Grew

Na životnej púti stretáme mnohých ľudí. Okolo niektorých prejdeme, pri niektorých sa zastavíme a kratšiu alebo dlhšiu chvíľu zotrváme. A sú aj takí, o ktorých zistíme, že jednoducho patria do nášho života. Tak, ako do môjho patrí človek čistého srdca, Elenka Smetanová.

Narodila sa 6. augusta 1955 na Myjave, v rodine dôstojníka z povolania. Táto skutočnosť výrazne ovplyvnila jej ďalší život hlavne sťahovaním rodiny na miesto výkonu jeho povolania. Otca po niekoľkých rokoch previelili na severnú Moravu. A tak už základnú školskú dochádzku absolvovala v Hraniciach. V tomto meste pokračovala v štúdiu na tamomšom gymnáziu. Po ukončení strednej školy bola v roku 1974 prijatá na Prirodovedckú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, kde absolvovala štúdium v odbore rastlinná genetika.

Jej cesta k botanike nebola jednoduchá. Po ukončení štúdia a uzavretí manželstva sa dlhé roky venovala rodine. Čas, ktorý venovala svojim trom dcéram, Katke, Aničke a Zuzke, bola najlepšia investícia do ich života. Na radosť rodiny všetky tri dcéry absolvovali vysokoškolské vzdelanie s prírodovedným zameraním.

Do práce nastúpila v roku 1992. V mimovládnom sektore pracovala ako vedúca strediska ekologickej výchovy Ardea v Leviciach. Z jej bohatej činnosti nemožno vynechať viac ako 100 prírodovedných exkurzií, ktoré zorganizovala pre žiakov, študentov a učiteľov v Ipeľskej pahorkatine, Hronskej nive a v Štiavnických vrchoch. Známe boli aj viacdňové poznávacie výjazdy pre pedagógov do početných veľkoplošných chránených území na Slovensku. Približne v tomto období sa aktívne podieľala na práci Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny (SZOPK). Ako predsedníčka ZO SZOPK Ardea a tiež ako podpredsedníčka ústredného výboru SZOPK spolupracovala na vydaní zaujímavej publikácie o ochrane ozónovej vrstvy. V roku 1997 nastúpila do Tekovského múzea v Leviciach, v ktorom ako botanička pracovala až do septembra 2024, kedy odišla do dôchodku.

Popri plnení bežných múzejných úloh venovala pozornosť a často aj svoj voľný čas botanickému výskumu v zaujímavých a často pre odbornú verejnosť neznámych územiach. Patrí k nim okolie Levíc, Čankova i Dudinec v Ipeľskej pahorkatine, okolie Plášťoviec, Malých Kozmáloviec i viacerých lokalít v južnej časti Štiavnických vrchov. Aktívne sa podieľala aj na príprave monografií početných obcí v terajšom Nitrianskom samosprávnom kraji. Je spoluautorkou viacerých výstav na pôde Tekovského múzea. Stále sa aktívne zapája do života prírodovedného oddelenia v Tekovskom múzeu. Pomocou pri príprave výstav, spracovaní zbierok i publikovaním výsledkov svojej výskumnej činnosti.

Milá Elenka, prvýkrát som prišla do Tekovského múzea v Leviciach v roku 2006 ako študentka „dialkarka“. Potrebovala som pomoc pri vyhľadaní viacerých, pre moju diplomovú prácu dôležitých údajov. Prichádzala som s obavou, ako ma prijmete, pretože o Smetanovcoch ako prírodovedcoch z múzea sa hovorí s veľkým uznaním. Ani jedna sme vtedy netušili, že naše cesty budú súbežné na dlhší čas. Moje štúdium v odbore Environmentálna ekológia sa začalo uberať smerom k botanike, ktorý predurčovali moje záujmy od detstva. Tým boli rastlinky, kvietky, prechádzky

po lúkach a obdivovanie tej neopísateľnej krásy. A Ty, ako skúsená botanička, si ma do tajov tejto fascinujúcej oblasti prírody ochotne a trpezlivo privádzala. Stále mám v pamäti deň, keď sme boli na prvej spoločnej prechádzke potvrdiť miesto výskytu veroniky dlholistej. A potom nasledovali ďalšie a ďalšie stretnutia, až prišiel pre mňa sviatočný deň, keď ste ma vy, Smetanovci, prizvali na výskumy a botanické inventarizácie niekoľkých lokalít.

Elenka, je mi veľkou ct'ou napísať pár riadkov pre Teba. Píšem ich s vďakou za všetko, čo si pre mňa urobila. Za trpezlivosť, ochotu a povzbudivé slová, za pomoc pri naplnení mojich snov. Uprostred botanickej sezóny si sa dožila krásneho jubilea. Prajem Ti, aby si ešte veľakrát v sviežosti a radostnom optimizme zažila otváranie jari, bohatosť leta na prechádzkach rozkvitnutými lúkami a žiarivé farby jesene.

MÁRIA BIELA

Chronologická bibliografia

- Smetana, V., Smetanová, E. & Lehocký, J. 1992. Osy (Hymenoptera, Vespidae) okolia Mochoviec a Levíc. *Acta Musei Tekovensis Levice* 1: 145–153.
- Sabo, P., Smetanová, E. & Makatúra, I. 1996. Stenčovanie ozónovej vrstvy. In Sabo, P., Smetanová, E., Violová, A., Makatúra, I., Augustínová, E., Žiak, L. & Kovaľová, M. (eds), *Zachráňme ozónovú vrstvu Zeme. Nadácia Zelená alternatíva, Piešťany*. p. 10–20.
- Sabo, P. & Smetanová, E. 1996. Následky zoslabovania ozónovej vrstvy. In Sabo, P., Smetanová, E., Violová, A., Makatúra, I., Augustínová, E., Žiak, L. & Kovaľová, M. (eds), *Zachráňme ozónovú vrstvu Zeme. Nadácia Zelená alternatíva, Piešťany*. p. 21–32.
- Smetanová, E. & Makatúra, I. 1996. Ozón ničiace látky a ich možné náhrady. In Sabo, P.,

- Smetanová, E., Violová, A., Makatúra, I., Augustínová, E., Žiak, Ľ. & Kovaľová, M. (eds), Zachráňme ozónovú vrstvu Zeme. Nadácia Zelená alternatíva, Piešťany. p. 33–42.
- Smetanová, E. & Sabo, P. 1996. Medzinárodné právo pre ozónovú vrstvu. In Sabo, P., Smetanová, E., Violová, A., Makatúra, I., Augustínová, E., Žiak, Ľ. & Kovaľová, M. (eds), Zachráňme ozónovú vrstvu Zeme. Nadácia Zelená alternatíva, Piešťany. p. 43–55.
- Makatúra, I. & Smetanová, E. 1996. Ako žiť pod stenčenou ozónovou vrstvou. In Sabo, P., Smetanová, E., Violová, A., Makatúra, I., Augustínová, E., Žiak, Ľ. & Kovaľová, M. (eds), Zachráňme ozónovú vrstvu Zeme. Nadácia Zelená alternatíva, Piešťany. p. 62–64.
- Smetanová, E. 2001. Herbárové položky známych slovenských botanikov z prelomu 19. a 20. storočia v zbierkach Tekovského múzea v Leviciach. Acta Musei Tekovensis Levice 4: 101–117.
- Smetana, V. & Smetanová, E. 2002. Prírodovedné pracovisko Tekovského múzea. In Dano J. & Smetana V. (eds), Múzeum v premenách času 1927 – 2002. Pamätnica k 75. výročiu múzea v Leviciach. Levice. p. 16–30.
- Smetanová, E. 2006. Massányi Mihály a jeho práca o vyšších rastlinách mesta Levice. Acta Musei Tekovensis Levice 6: 32–42.
- Smetanová, E. 2008. Jedinčná lokalita sápy hľuзнatej (*Phlomis tuberosa* L.) v Podľuzanoch pri Leviciach. Acta Musei Tekovensis Levice 7: 8–11.
- Smetanová, E. & Račko, M. 2010. Školský herbár Milady Mazelovej. Acta Musei Tekovensis Levice 8: 191–201.
- David, S. & Smetanová, E. 2010. Levická Kalvária – lokalita xerothermnej vegetácie. Acta Musei Tekovensis Levice 8: 30–40.
- Smetanová, E., Biela, M. & Smetana, V. 2015. Výsledky floristického výskumu vybraných lokalít v okolí Čankova. Acta Musei Tekovensis Levice 10: 7–23.
- Smetanová, E. & Smetana, V. 2016. Rastlinstvo, p. 36–40. In Bátorová, J., Bešinová, E. & Švolíková, M. (eds), Žembovice – Monografia obce. Žembovice. 424 pp.
- Smetana, V., Smetanová, A. & Smetanová, E. 2017. Prírodné pomery Míkuly a jej okolia (Garammikola természeti viszonyai). In Nováková M. & Tóth P. (eds), Míkula, Garammikola, Monografia obce. Občianske združenie Mikulčan. p. 10–31.
- Smetanová, E. 2017. Poznaj a chráň. Veronika hrdobarkovitá. Vrbovčan 83: 10.
- Smetanová, E., Biela M. & Smetana V. 2018. Výsledky floristického výskumu vybraných lokalít v okolí Plášťoviec. Acta Musei Tekovensis Levice 11: 7–27.
- Smetanová, E. 2018. Poznaj a chráň. Ďatelina červenkastá. Vrbovčan 84: 8.
- Smetanová, E. 2018. Poznaj a chráň. Baza čierna. Vrbovčan 85: 10.
- Smetanová, E. 2018. Poznaj a chráň. Záušník brečtanovitý. Vrbovčan 86: 12.
- Smetanová, E. 2018. Poznaj a chráň. Hľuchavka škvrnitá. Vrbovčan 87: 10.
- Smetanová, E. 2019. Poznaj a chráň. Hrachor jarný. Vrbovčan 88: 10.
- Smetanová, E. 2019. Poznaj a chráň. Chren dedinský. Vrbovčan 90: 12.
- Smetanová, E. 2019. Poznaj a chráň. Ruža šípová. Vrbovčan 91: 10.
- Smetanová, E., Biela M. & Smetana V. 2020. Výsledky floristického výskumu lokality Varta – 617 m a jej blízkeho okolia (Štiavnické vrchy). Acta Musei Tekovensis Levice 12: 5–20.
- Smetanová, E. 2020. Poznaj a chráň. Vība rakytová. Vrbovčan 92: 8.
- Smetana, V., Smetanová, E. & Smetanová, A. 2020. Poloha a prírodné pomery. In Keresteš P. (ed.), Močenok, monografia obce. Enars s.r.o., Nitra. p. 11–30.
- Smetanová, E. 2020. Poznaj a chráň. Bôľhoj lekársky. Vrbovčan 93: 8.
- Smetanová, E. 2020. Poznaj a chráň. Hrachor širokolistý. Vrbovčan 94: 12.
- Smetanová, E. 2020. Poznaj a chráň. Ľadenec rožkatý. Vrbovčan 95: 10.

- Smetanová, E. 2021. Poznaj a chráň. Zimozeleň menšia. Vrbovčan 96: 8.
- Smetanová, E. 2021. Poznaj a chráň. Iskerník plazivý. Vrbovčan 97: 8.
- Smetanová, E. 2021. Poznaj a chráň. Pichliač roľný. Vrbovčan 98: 12.
- Smetana, V., Smetanová, A. & Smetanová, E. 2022. Prírodné pomery obce a jej okolia. In Keresteš P. (ed.), Výčapy–Opatovce. Monografia obce. Nitra. p. 11–26.
- Smetana, V., Smetanová, E. & Smetanová, A. 2022. Príroda obce Domadice a jej okolia. In: Bátovská J. (ed.). Domadice – Monografia obce. Domadice. p. 8–25.
- Smetanová, E. 2022. Poznaj a chráň. Chmeľ obyčajný. Vrbovčan 101: 12.
- Smetanová, E. 2022. Poznaj a chráň. Jarva obyčajná. Vrbovčan 102: 12.
- Smetanová, E. 2023. Výsledky floristického výskumu v kúpeľoch Dudince. Acta Musei Tekovensis Levice 13: 5–19.
- Smetanová, E. 2023. Zaujímavá lokalita hlavinky sedmohradskej (*Cephalaria transsylvanica* (L.) Schrad ex Roem. et Schult.) v Leviciach. Acta Musei Tekovensis Levice 13: 270–273.
- Smetanová, E. 2023. Nové lokality krivca českého (*Gagea bohemica* (Zauschn.) Schult. et Schult. F.) v širšom okolí Levíc. Acta Musei Tekovensis Levice 13: 274–279.
- Smetanová, E. 2023. Zaujímavý nález maku hybridného (*Papaver hybridum* L.) na Kalvárii v Leviciach. Acta Musei Tekovensis Levice 13: 280–283.
- Smetanová, E. 2023. Poznaj a chráň. Betonika lekárska. Vrbovčan 105: 12.
- Smetanová, E. 2023. Poznaj a chráň. Nátržník plazivý. Vrbovčan 106: 8.
- Belanová, E., Gibalová, E., Smetanová, E. & Danilák, M. 2023. Správa z činnosti botanickej sekcie. In Fulín M. (ed.), Východoslovenský tábor ochrancov prírody XLVII Burda obec Rovné, Prehľad odborných výsledkov. Štátna ochrana prírody SR Banská Bystrica. p. 27–32.
- Chromý, P., Gibalová, E., Smetanová, E. & Dudáš, M. 2024. Výsledky floristického výskumu v pohorí Branisko. Spiš 12: 211–230.
- Smetanová, E. 2024. Poznaj a chráň. Zlatobyľ kanadská a zlatobyľ obrovská. Vrbovčan 108: 14.